

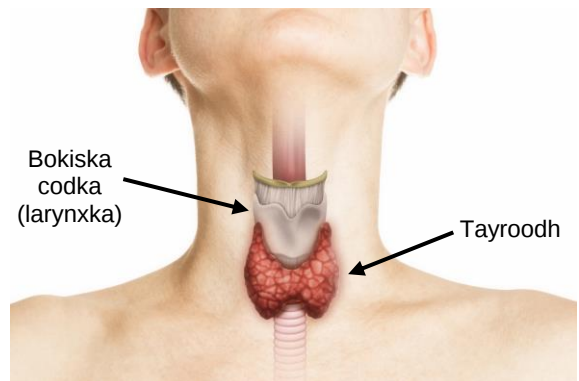
Cudurka Qabriga Graves' Disease (Somali)

Cudurka qabriga waa cudur difaaca jirka. Tani waxay ka macna tahay in jirku is weerarayo. Nidaamka difaaca jirkeena waxa uu ilaaliyaa jirkeena isagoo sameeynaya unugyada difaaca jirka. Cudurka Qabriga, unugyada difaaca jirka waxay weeraraan qanjirada tayroodh waxayna keenaan inay sameeyaan oo ay sii daayaan hoormoonka tayroodh aad u badan (Sawirka 1). Hormoonka tayroodhka oo aad u badan oo ku jira dhiigga waxa loo yaqaan hyperthyroidism. Hormoonka tayroodhku waxa uu xakameeyaa sida jirku u isticmaalo tamarta. Hormoonnada xaddhaafka ah waxay dedejiyaan dheefshiidka jirka. Haddii aan la xakamayn, tani waxay u horseedi kartaa dhibaatooyin caafimaad inta ka dhiman nolosha ilmahaaga.

Sababta cudurka qabriga lama yaqaan, laakiin si fudud ayaa loo daweyn karaa.

Cudurka qabrigu wuxuu ku dhici karaa da' kasta, qof kastana waa la saameeyaa. Ilmahaagu aad ayuu khatar ugu jiraa haddii ay:

- Dhedig udhasheen.
- Leeyihiin taariikhda qoyska ee cudurka qabriga.
- Leeyihiin taariikh qoys oo ku saabsan cudurrada kale ee difaaca jirka.

Sawirka 1 Qanjirka tayroodhka ee qoorta

Calaamadaha iyo Astaamaha

- Dhibaatooyinka hurdada, daalka, daciifnimada
- Miisaanka oo yaraada, xitaa markay wax u cunayaan caadi
- Garaaca wadnaha oo degdeg ah ama aan joogto ahayn
- Dhibaatooyinka diiradda
- Tamar korodha
- Dhibsada kuleylka ama qabowga

- Dhiigkar
- Gacmo ruxan (gariir)
- Bur ku yaal salka qoorta (goiterka)
- Dhibaatooyin liqitaanka ah ama dareemidda sida inay qoortu bararsan tahay
- Xanaaqa, shucuurta oo isbeddesha, iyo shucuurta oo kacda, sida oohinta ama qaylada
- Timaha si fudud ugo'a
- Isbeddel ku yimaada wareegga caadada
- Indhaha buur, arkaya labo labo

Dhibaatooyinka

Marka jirku sameeyo hoormoon tayroodh oo aad u badan, waxay keeni kartaa:

- Dhibaatooyinka wadnaha: Garaaca wadnaha oo degdega ama aan joogto ahayn wuxuu u horseedi karaa wadnaha oo shaqadiisa gaba.
- Lafo jajab: Hormoonka tayroodhka oo aad u badan wuxuu saameeyaa sida jirkaagu uga helo kalsiyum lafahaaga. Waxaa laga yaabaa in ilmahaagu aad ugu nugul yahay inuu lafo jabo.
- Indhaha Badalan: Indho bararsan, arkaya labo labo, guduud, iyo dildilaac.
- Dhibaataada Thyrotoxicka: Calaamadaha hyperthyroidism oo si lama filaan ah u kordha, sida garaaca wadnaha oo degdega iyo jahawareer. Tani marar dhif ah ayay dhacdaa. Haddii ay dhacdo, hel daryeel caafimaad isla markaaba.

Baarista

Si loo ogaado cudurka Qabriga, dhakhtarka ilmahaaga ama bixiyaha xanaanada caafimaadka ayaa:

- Ku weydiin doona caafimaadka ilmahaaga iyo taariikhda caafimaadka qoyskaaga.
- Sameeyn doona baaritaan jireed.
- Sameeyn doona tijaabooyin dhiig oo cabbiraya heerarka hoormoonka kicinta tayroodhka (TSH), thyroxine (T4), triiodothyronine (T3), iyo unugyada difaaca tayroodhka.
- Waxa laga yaabaa in laga qaado iskaanka tayroodhka. Waxay sawir ka qaadi doonaan qanjirka tayroodhka ilmahaaga si ay u arkaan sida uu u eg yahay oo u shaqeeyo.

Daawaynta

- Marka hore, ilmahaagu waxa laga yaabaa inuu qaato:
 - Daawooyinka ka hortagga tayroodhka si ay u joojiyaan tayroodhka inuu sameeyo tayrooxine (T4) aad u badan.
 - Beta-blockers si ay u daaweeyaan calaamadaha sida garaaca wadnaha oo degdega, dhidid, iyo walaac.

- Haddii dawooyinkani shaqayn waayaan, ilmahaagu waxa uu u baahan karaa:
 - Qaliin si looga saaro inta badan qanjirka tayroodhka. Tan waxa loo yaqaan tayroodhectomi. Waa inay qaataan daawada tayroodh si ay u beddelaan hoormoonka tayroodhka inta ka dhiman noloshooda.
 - Kiniinnada shucaaca iodine (RAI) si ay u yareeyaan cabbirka tayroodhka si aanay u samayn wax badan oo hoormoon tayroodh ah. Kiniinnadani ma dhaawici doonaan qaybaha kale ee jirka.

Daryeelka lasocoshada

Ilmahaagu waxa uu u baahan doonaa in uu si joogto ah ula kulmo dhakhtarkooda ama bixiyaha xanaanada caafimaadka si loo hubiyo in heerarka hoormoonkoodu uu ahaado mid caadi ah.